

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inzerati do 80 peti vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati peti vrsto Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davki posebej. // Slovenski Narod — velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafličeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomškova trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Balkan balkanskim državam!

Delo za nevtralnost balkanskih držav

Rumunija in Turčija za vzajemno jamstvo ohranitve nevtralnosti na Balkanu — Ankarski pakt ne more ovirati sporazuma med balkanskimi državami — Italijansko-bolgarska pogajanja

Bukarešta, 31. oktobra. e. O priliki turškega nacionalnega praznika je bil velik sprejem v turškem poslanstvu. Vsi člani diplomatskega zbora v Bukarešti kakor tudi rumunski in tuji politiki, ki so prisostvovali sprejemu, so imeli več razgovorov, ki so veljali predvsem dvema važnima vprašanjem, ki v tem trenutku najbolj zanimajo rumunski vodstvo kroge. Iz teh razgovorov, posebno pa iz informacij, ki so jih dali rumunski poslanci v Ankari in v Beogradu, se lahko sklepa naslednje:

V sedanji situaciji Rumunija nadaljuje politiko ohranitve miru z izboljšanjem in in ojačenjem odnosov z vsemi nevtralnimi državami. To je njena naloga v sedanjih okoliščinah, ker ne postavlja nikakih zahtev, a vsaka vojna, pa tudi če bi bila zanjo zmagovita, bi pomenila za Ru-

munijo veliko škodo, ki je ne bi bilo mogoče nadomestiti. Zato je Rumunija pripravljena doprinesiti svoj delež za ustvaritev bloka balkanskih nevtralnih držav. Rumunija smatra ustvaritev takega nevtralnega bloka kot nekako obrambno zvezo za vzdrževanje miru na Balkanu. Ta blok nikakor ne bo vodil velikopotezne politike, temveč se bo omejil samo na to, da bdi nad interesi vseh zainteresiranih držav.

Turško-francosko-angleški pakt po rumunskem pojmovanju ni spremenil situacije v tem delu Evrope in ne bi vplival na nameravano ustvaritev bloka nevtralnih balkanskih držav, ker je ta sporazum zaključen za vzdrževanje ravnotežja na vzhodnem delu Sredozemskega morja. Dojčbe tega pakta ne posegajo v obveznosti, ki so jih prevzele med seboj balkanske

države. Rumunsko stališče je, da bi blok nevtralnih balkanskih držav lahko zelo dobro sodeloval z Italijo na isti liniji, to je na vzajemnem jamstvu ohranitve nevtralnosti.

Drugi problem, ki je bil obravnavan z velikim zadovoljstvom s strani rumunskih vodstvenih krogov, je brzojavno obvestilo agencije Tas, s katerim je ruska vlada demantirala vest agencije Reuter, da so ruske čete prekorčile rumunsko mejo in vdrle v Besarabijo.

Carigrad, 31. okt. e. Poročilo rumunskega veleposlanika Stojke je izzvalo tu največje zanimanje. V političnih krogih trdijo, da Stojka ne bo poročal samo o stališču Turčije napram angleškimi garancijam za Rumunijo, temveč bo hkratu tudi predložil načrt u ustanovitvi nove balkan-

ske zveze. Zatrjujejo, da je turška teza ustvaritev novega balkanskega pakta s sodelovanjem Italije in s podporo Anglije. Določa se, da sta Grčija in Rumunija v načelu že pristali na ta načrt. Do povratka Stojke pa bodo turška pogajanja z Rusijo zastala, da se pozneje obnove s sodelovanjem Rumunije. Politični krogi računajo, da bodo ta pogajanja dovedla do pozitivnega uspeha.

Rim, 31. okt. z. Po vestih iz Sofije postaja v bolgarskih političnih krogih ruski vpliv vedno večji. Ruska diplomacija ovira sporazum med Rumunijo in Bolgarijo, ki se ne more odločiti za nevtralni blok balkanskih držav.

Sofija, 31. okt. AA (Stefani). Italijansko-bolgarski razgovori potekajo v kar najpristranejši atmosferi.

Iz notranje politike

JADRANSKA POLITIKA

V Splitu so proslavili večer Jadranskega dana v spomin na 26-letnico, ko so bile izobesene hrvatske zastave na vojnih ladjah avstro-ugarske monarhije. Ob tej priliki je priredila Jadranska straža v splitskem gledališču predavanje, ki ga je imel znani hrvatski gospodarski strokovnjak dr. Rudolf Bičanić. Govoril je o banovini Hrvatski ter o pomenu Jadranskega morja zanj in za državo. Gledališče je bilo nabito polno in so bile zastopane tudi vse oblasti. V začetku predavanja je dr. Bičanić poudarjal, da v naši državni politiki ni zmaganja niti Jadranskega, niti egejskega koncepta, marveč je po sili dogodkov zmagala tretja, dunavska koncepcija. Prevladala je kontinentalna tendenca, ki je bila najmanj v soglasju z interesi Hrvatov in Srbov in ki je najmanj zagotovila našo gospodarsko samostojnost. To potrjuje tudi gibanje naše zunanje trgovine. S sporazumom Hrvatov in Srbov pa se je premaknilo težnje v smeri proti Jadranu. To naše morje je hrvatsko, toda Hrvati ga morajo čuvati ne samo zase, temveč tudi za Srbe in Slovence, s katerimi živijo skupaj. Hrvati so edini izmed vseh narodov Podunavja, ki imajo izhod na odprto morje.

Glavne naloge jadranske politike je predavatelj označil takole: Našo zunanjo trgovino je treba usmeriti z drugih poti na jadransko obalo. Najvažnejše je, da se v srednje-evropska trgovina, ki se sedaj razvija po Dunavu na vzhod, usmeri v naše jadranske luke, kar bo evropskega pomena. Dosega tega nam bo zagotovila naša gospodarska nevisnost. Zato je treba v hrvatsko pojmovanje, ki je bilo dosti prevladujoče kontinentalno, prinesli več spoznanja, da so Hrvati pomorski narod in da imajo zato tak svojo bodočnost.

STVAR JE RESNA IN DALJNOSEŽNA

Današnje »Jutro« priobčuje uvodnik pod naslovom »Nezdrava taktika«, v katerem zavzema stališče do tako imenovane problema bodoče banovine Slovenije, o kateri se širijo v javnosti nekontrolirane vesti, ki morejo le škodovati stvari sami, dokler se o zadevi ne bo javno diskutiralo brez vsakega strankarskega obsevanja. Uvodnik pravi med drugim:

Vprašanje bodoče organizacije banovine Slovenije je problem bodoče eksistence Slovencev, njihovega kulturnega, gospodarskega in socialnega razvoja. Zato zahteva, da vsi o njem resno razpravljajo. Nobeno trezno in stvarno izneseno mišljenje ne bi smelo biti neupoštevano.

Menda ni nikogar v Sloveniji, ki bi ne bil pristal najhujše samouprave bodoče banovine. Mi smo to po svojem programskem gledanju in na osnovi praktičnih izkušenj. Karkoli smo v našem listu napisali o tem problemu, ni bilo na nerpiču proti temu, da se samouprava bodoče banovine razširi do skrajnih mej, kolikor le dopuščajo bistveni lastni slovenski interesi. Vsi bi se morali zavedati, da se slovensko vprašanje ne more urediti s stališča, kakor bi to najbolje prišlo temu ali onemu strankarsko političnemu interesu in da tu ne gre samo za vprašanje, kdo bo v Sloveniji v bodoče vladal in upravljal, temveč za mnogo važnejše zaupanje, kako bomo živeli in izhajali. Mi nikdar nismo tajili, da smo proti izolaciji Slovenije. V političnem in narodnem smislu nečemo, da se zrahljajo njene zveze z ostalo državo celoto, a v gospodarskem smislu se ona ne sme iztrgati iz sklenjenega jugoslovenskega gospodarskega področja. V kulturnem oziru mora pri vsem samostojnem razvoju težiti, da se duhovno vezi s Hrvati in Srbi utrjujejo.

Članek prihaja do sklepa: Čas bi že bil, da se slepomišljenju napravi konec.

NEDOTAKLJIVOST CELOTNE JUGOSLAVIJE

V Pančevu je govoril minister Nikola Bešlić o sporazumu s Hrvati ter je dejal med drugim, da je bil sporazum dosežen v zadnjem času, ko so to zahtevale državne potrebe. Rekel je: Nobene nevarnosti ni, ker imajo Hrvati svojo banovino, dokler so nedotaknjeni interesi celote in naloge Jugoslavije. Za narodno vladavino so najvažnejše široke samouprave in tajno glasovanje, kar bo izvedeno v najkrajšem času.

DR. KRNEJEVIĆ V BEOGRADU

Generalni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević je večeraj odpotoval skupaj s pomočnikom finančnega ministra dr. Filipančevićem v Beograd. To je prvi obisk dr. Krnjevića v Beogradu po njegovi vrnitvi iz inozemstva.

Pomočnik finančnega ministra dr. Filipančević je imel večeraj v Zagrebu pred svojim odhodom v Beograd posvetovanja s podpredsednikom vlade dr. Mačkonom, banom dr. Subašićem, finančnim ministrom dr. Šutejem, predstojnikom finančnega oddelka banke oblasti dr. Frančevićem, s tajnikom HSS dr. Krnjevićem in komisarjem mestne uprave Starčevićem o organizaciji finančne službe v banovini Hrvatski in finančnih potrebah banovine Hrvatske.

Borzna poročila.

Carib, 31. oktobra. Pariz 10.10. London 17.825, New York 446.—, Bruselj 74.125, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlina 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.30, Kopenhaغن 94.10.

Kaj bo povedal Molotov

V Londonu menijo, da čaka Berlin na izjave Molotova, ki naj spravijo sedanje zatišje „z mrtve točke“, v Parizu pa sodijo, da Rusija še ne bo spremenila svojega stališča

London, 31. okt. e. V londonskih vladnih krogih se doznava, da se nemško vojno in politično vodstvo vzdržuje vsake akcije pred govorom Molotova pred vrhovnim svetom. Odločilne nemške osebnosti naglašajo, da bo imel govor komisarja za zunanje stvari senzacionalno vsebino in bo vplival na razvoj splošnega položaja. Če se to upošteva, je treba razumeti zatišje na zapadni fronti ter mir na morju in v zraku. V Berlinu so prepričani, da bo Molotov na bolj ali manj jasn način formuliral mirovne zahteve. Če bo Anglija odklonila tudi te predloge, potem se bo vojna brezobzirno nadaljevala.

Pariz, 31. okt. s. Današnji nemški listi namigujejo, da bi utegnil ruski zunanji minister Molotov v svojem ekspozitu pred vrhovnim svetom svetovet napovedati ojačenje sedanje nemško-ruske prijateljske pogodbe v vojaško zvezo. Temu nasproti prevladuje v francoskih političnih krogih vtis, da ni verjetno, da bi se Rusija tako daleč vezala na Nemčijo in da Rusija vsaj do pomladi ne bo izpremenila svojega sedanjega stališča do mednarodnega položaja.

Moskva, 31. okt. e. Ni še znano, kdaj bo v teku današnjega dne seja vrhovnega sveta SSSR. Ker je bil vrhovni svet sklican nepričakovano, mislijo, da poslanci iz oddaljenih krajev sploh ne bodo mogli pravočasno priti v Moskvo. Toda potrebni kvorumi je že zagotovljen, ker so prišli poslanci iz najbolj naseljenih pokrajin blizu prestolnice. Ničte zanesljivosti ne ve dnevnega reda današnje seje. Sovjetske oblasti javljajo, da bo na dnevnem

redu priključitev Zapadne Ukrajine in Bele Rusije. Danes so prispeli v Moskvo posebne delegacije zapadne ukrajinske republike, ki bodo izročile Stalinu poslanico.

V obveščenih krogih pričakujejo, da se bo Molotov v svojem govoru bavil z zunanje-političnim položajem kakor tudi z dogodki v zvezi z zunanje-politično situacijo. Smatrajo, da bo Molotov spet označil odnose med Nemčijo in Rusijo in poudarjal nevtralnost Sovjetske Unije. Sejo bo otvoril Kalinin ali pa Molotov. Sejo bo prisostvoval tudi Stalin, a zatrjujejo, da ne bo govoril, ker v vrhovnem svetu ne zavzema nobenega višjega položaja.

Pariz, 31. okt. AA (Havas) Danes se sestane vrhovni svetovet. Pariški listi obširno pišejo o namenih sovjetskega komisarja za zunanje zadeve. »Petit Parisien« se izprašuje, ali bo mirovna ofenziva, o kateri je vse tiho že 14 dni, deležna to pot ruske podpore. Nobenega dvoma ni, pravi dalje list, da bi takšni sovjetski poskus trčili v Veliki Britaniji in Franciji na popolnoma utemeljeno nebržnost. List meni, da Molotov ni oseba, ki bi mogla ponuditi svoje posredovanje za sklenitev miru, ker je odklonil podpis angleško-francosko-ruske pogodbe, medtem ko je podpisal nemško-sovjetski dogovor. Ki je dal poguma Nemčiji, da je vrgla svoje črte na Poljsko. A tudi ni dobro izbran pravi list, trenutek. Ko se sovjetska Rusija pripravlja, da postavi svoje zahteve Finski. Pričakovani govor Molotova je predmet vseh mogočih domnev in hipotez.

Drevi odpotuje finska delegacija v Moskvo

Optimistična presoja položaja na Finskem, ki pa je pripravljena za vsak primer — Rooseveltove simpatije za Fince

Helsinki, 31. okt. e. Službeno javljajo, da finska delegacija drevi odpotuje v Moskvo z odgovorom finske vlade na zadnje zahteve, ki jih je postavila Moskva. Sporazum o odgovoru Finske je bil dosežen preteklo noč, ko so se prej dva dni vodila pogajanja in razprave med finsko vlado in šefi političnih strank. Dasi se o finskem odgovoru in tudi o ruskih zahtevah varuje največja tajnost, vendar je opaziti splošen optimizem, da bo v Moskvi mogoče doseči prijateljski sporazum. Čeprav mislijo, da se ni bati najhujšega, se vendar nadaljujejo priprave za vsako eventualnost. Aktivno in živahno se tudi še naprej izvajajo obrambni ukrepi.

Listi na vidnem mestu podčrtavajo važen moment z začetka pogajanj, ki so se vodila v Moskvi, ki dosedaj še ni bil objavljen. Po trditvah finskega tiska je za časa zadnjega bivanja v Moskvi ameriški veleposlanik obiskal šefa finske delegacije Paasikivija in mu izročil pozdrave predsednika Roosevelta. V tej poslanici Roosevelt izraža svoje simpatije za finski narod in njegovo borbo za ohranitev nevtralnosti in neodvisnosti. Ameriški veleposlanik je poleg tega izjavil dr. Paasikiviju željo predsednika Roosevelta, da bi bil stalno obveščen o nadaljevanju pogajanj med Finsko in Rusijo.

Volilna borba v Bolgariji

Sofija, 31. okt. e. Glede na volitve za narodno sobranje objavlja bivši bolgarski poslanik in opolnočienci minister Peter Nejkov v »Slovu« članek, v katerem priporoča volilcem, da dobro ocenijo današnji mednarodni položaj in naj ne gredo na volitve, ki bi otežkočale položaj, temveč z mirno in parietno zavestjo, da jim bo sama oblast olajšala njihovo dolžnost, zagotavljajoč jim svobodno izražanje volje.

Pričakovanju, da vlada dovršuje vse priprave za volitve, se v nekaterih krogih postavlja vprašanje ali je sploh oportuno, da se gre v sedanjem trenutku na volitve, ko je položaj v svetu tako težak in poln nesoglasij. Ti krogi smatrajo, da bi bilo boljše, da se volitve odgode, dokler položaj ne bo razčiščen.

Sklepi skupščine v Bjafistoku

Moskva, 31. okt. e. (Reuter) Službena agencija Tas javlja, da je narodna skupščina Bele Rusije soglasno sprejela resolucijo, na podlagi katere se zaplenijo brez vsakih kompenzacij vsa posestva, ki so pripadala veleposelnikom samostanom in državi. Resolucija pravi, da je odslej vse področje Bele Rusije last vsakega naroda, to je, da pripada državi. Prav tako je bila izglasovana resolucija za podpravljanje bank in težke industrije. Resolucija pravi: Od danes dalje postanejo vse banke z vso svojo vrednostjo, vsa veleposelstva rudniški in obratni ter železnice last naroda.

Ameriški nevtralnostni zakon

Washington, 31. okt. AA (Havas) Odbor za poslovni reprezentančne zbornice je sprejel predlog, da bo nevtralnostna debata danes in jutri. Glasovanje bo naibže v četrtak ali najpozneje v petek dopoldne. Republiški zastopnik New Yorka je nastopil proti temu sklepu, toda člani tega odbora so vztrajali pri svojem.

Naša meka za Nemčijo

Beograd, 30. okt. p. Teodni bo prispela v Beograd nemška delegacija zaradi pogajanj o cenah moke, ki jo naj bi Jugoslavija izvozila v Nemčijo. Kakor je bilo objavljeno ob priliki poslednjih pogajanj v Beogradu, je naša država pristala, da izvozi v Nemčijo 10.000 vagonov pšenice, v kar pa je že všteto 2500 vagonov pšenične moke. Ker cena za moko pri zadnjih gospodarskih pogajanjih z Nemčijo, še ni bila določena, prihaja sedaj v Beograd posebna nemška delegacija, da uredi tudi to zadevo.

V Berlinu čakajo

Sedanje zatišje na zapadni fronti in zastoj političnih dogodkov tolmačijo kot mir pred viharjem — Hitler je še v Berlinu

Berlin, 31. okt. e. Splošno prepričanje je, da Nemčija ne bo dolgo ostala na stališču pričakovanja in s tem v zvezo spravljajo tudi neprestana konferiranja kancelarja Hitlerja z vodnimi vojaškimi funkcionarji in člani nemške vlade. Čeprav obsega današnje poročilo nemške vrhovne komande z zapadne fronte samo en stavek, ki pravi, da ni nobenih sprememb, v dobro poučenih krogih vse resneje računajo, da bo v najkrajšem času nastopila znatna sprememba prav na tej fronti in sleer zaradi akcije z nemške strani.

To v bistvu potrjujejo tudi vesti iz berlinskih virov, da bo Hitler v kratkem zapustil Berlin in odpotoval na zapadno fronto. Čeprav s službenega mesta o tem ne dajejo nobenih informacij, je vendar treba verovati tem vestem in to tem bolj, ker so bile zadnje dni v Kölnu rezervirane mnoge zasebne vile, v katerih bodo nastanjeni Hitlerjevi vojaški strokovnjaki.

Švicarska pripravljenost

Bern, 31. okt. br. Snoči je bil objavljen uradni komunicat, po katerem je švicarski zvezni svet poslal kantonalnimi vladam okrožnice, v katerih navaja naloge in dolžnosti prebivalstva, ki jih bo imelo v primeru, da bi se Švica po sili razmer zapletla v vojno in bi jo zasedle oborožene sile kakšne tuje države.

Incidenti na luksemburški meji

Luksemburg, 31. okt. br. Ker se je v zadnjem času pripetilo na luksemburških mejah nekaj incidentov, ki bi se mogli toi-

mačiti kot prekršitve luksemburške nevtralnosti, so oblasti odredile, da se formacije orožnikov na meji ojačijo z oddelki carinikov.

Nemci demantirajo

Berlin, 31. okt. e. Ves nemški tisk ostro reagira na vesti iz inozemstva, ki naglašajo, da je 12 nemških divizij koncentriranih ob švicarski meji z namenom, da bi se nemška ofenziva proti Franciji začela preko Švice. Listi označujejo to kot lažne manevre Anglije, ki hoče na ta način pri nekaterih nevtralnih državah izzvati paniko. Pravijo, da je Anglija enake manevre napravila tudi z Belgijo in Holandsko in ko je to ostalo brez stvarne podlage, se je Anglija obrnila proti Švici.

Vojna v zraku

London, 31. okt. e. (Reuter) Ministrstvo vojne mornarice javlja, da sta dva nemška bombarderja večeraj jutraj napadla južno od Dogger Banka angleške rušilce, nista pa povzročila nobene škode. Tudi ni znano, če je imel sovraženik izgube.

London, 31. okt. s. Angleška izvidniška letala so izvršila večeraj več uspešnih izvidniških poletov nad Severno in Zapadno Nemčijo in zbrala več važnih podatkov. Eno angleško letalo se do polnoči ni vrnilo v svoje oporišče.

London, 31. okt. s. Večerašnji izvidniški poleti angleških letal nad Severno Nemčijo so veljali predvsem večjim nemškim vojaškim letališčem. Angleška letala so bila ponovno obstreljevana in napadena.

